

AYTUĞ AKDOĞAN

SÜRGÜN

hayykitap
EDEBİYAT

Hayykitap - 806
Edebiyat - 163

Sürgün
Aytuğ Akdoğan

Hayykitap Edebiyat Yayın Yönetmeni: Caner Yaman
Kapak ve Sayfa Tasarımı: Emine Yıldırım

ISBN: 978-625-7685-10-8
1. Baskı: İstanbul, Ocak 2021

Baskı: Yıkılmazlar Basım Yay.
Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B
Güneşli - İstanbul
Sertifika No: 45464
Tel: 0212 630 64 73

Hayykitap

Zeytinoğlu Cad. Şehit Erdoğan İban Sk.
No: 36 Akatlar, Beşiktaş 34335 İstanbul
Tel: 0212 352 00 50 Faks: 0212 352 00 51
info@hayykitap.com
www.hayykitap.com
facebook.com/hayykitap
twitter.com/hayykitap
instagram.com/hayykitap
Sertifika No: 12408

© Bu kitabın tüm hakları
Hayygrup Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.
Yayınevimizden yazılı izin alınmadan kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

AYTUĞ AKDOĞAN

SÜRGÜN

Kerem Kamil Koça...

Aytuğ Akdoğan

1992'de doğdu. Yazar, ilk defa henüz on yedi yaşında çıkarttığı ve Erdal Eren'e ithaf ettiği *Ben Hep 17 Yaşındayım* adlı deneme kitabıyla isminden söz ettirdi. Ardından düzenlemesi ve arka kapak yazısı küçük İskender'e ait olan *Ağladı ve Gözyaşlarını Öptüm* kitabıyla çok satanlara girdi. Bilgi Üniversitesi'nde sinema okuyup kısa filmler çektikten sonra Babala Tv'de 'Yeraltından Notlar' isimli kitap programını yazıp sunmaya başladı. Diğer kitapları ise şöyledir: *Ben, Hiçbir Şey, Duvar, Sürgün ve Yeraltından Notlar*.

*“Kendi çölüne yollandığında,
kim kurtulabilir kırbaçlanmaktan?”*

Shakespeare

1

“Hadi siktir olup gidelim.” dedim. “Kerem de bunu yapmamızı isterdi.”

Son kez Kerem’in mezarına baktım. Yattığı yerin başında kara bayraklar dalgalanıyordu. Tabutunu da simsiyah bir örtüyle sarıp getirmiştik. Her anarşist gibi o da bayraklara karşıydı; bu yüzden sadece kapkara olan anti bayrağı taşımaktan memnuniyet duyardı.

Aslında ona anarşist demek de zor; o her şeye karşıydı. Anarşizme de, kendisine de, insanlara da hep sorguyla yaklaşırdı. Dolayısıyla yaşamı başlı başına bir protesto olan bu genç adamı elbette direndiği gibi uğurlamaya çalıştık evine. Ancak üstü taşlar ve toprakla öyle sıkı kapatılmıştı ki, bir an için Kerem’in ölümünden çok, ölüm karşısındaki çaresizliğimize üzüldüm. Düşünmeden edemedim: Onu gömdüğümüz için kızgın mıydı acaba bize?

O sene benim mahkemem vardı, onun kanseri. Hangisi daha önemli diye tartışırdık bazen: Özgürlük mü, yoksa sağlık mı? Ben beraat ettim, o öldü. Ama bana öyle geliyor ki, ben kaybettim, o kazandı.

Yuvarlak çerçevesi gözlüklerinin ardından kederli ve alaycı bir ilgiyle izlerdi yaşamı. Hayatı absürt bulur, ancak gene de mücadele eder ve yaşardı. İntiharını düşünmüştü belki, ancak intihar edecek kadar önemsemezdi de yaşamı. Hayatının harikulade güzellikler ve zenginlikler içinde geçmesine hiç ihtiyacı olmamıştı, çünkü edebi olması yeterliydi.

Ancak kanserden mi, yoksa onu kanser eden insanlar ve sistem yüzünden mi öldü, emin değilim... Zaten hep böyle olmuştur. Bir yerde mutluluk ve özgürlük şarkıları söyleniyorsa orayı muhakkak polis basar, nereye filizlenmek üzere bir fidan ekilirse derhal üstüne beton dökülür ya da ne kadar iyi ve eşsiz insan varsa önce onlar ölürdü.

Yıllar önce tanıştığım bir imam, “Bir cenaze töreninin çok kalabalık olması,” demişti, “ölen kişinin aslında dün- ya insanı olduğunu gösterir. Kişi, yaşamını insan ilişkileri üstünden kurmuş ve Tanrı’dan uzaklaşmış demektir bu. Bir cenaze başında ne kadar az insan bekliyorsa, orada ya- tan kişi o kadar az bağlanmıştı fani dünyaya. Ancak bazen öyle cenaze törenleri olur ki, yaşamında kendini Tanrı’ya, iyiliğe adanmış ve ölüp de artık yuvasına dönmüş bir kişiyi de onlarca insan mezara kadar taşıyabilir. Bence en güzeli de böylesi bir veadır. Sessizce, kardeşçe.”

İşte Kerem’in cenaze töreni tam buna örnekti. Gotikler, punklar, takım elbiseli adamlar, işçiler, çocuklar, gençler ve kadınlar, herkes oradaydı. Kerem yaşamı boyunca her çeşit insana dokunmuş, ancak kaynaştığı bu farklı insanları hiçbir zaman birbirleriyle tanıştırmamıştı. Hepsinde farklı izler bırakmıştı ve şimdi Tanrı’ya kavuşmanın keyfini sürüyordu. Dostları ise çoğunlukla tek başına gelmiş, kendi farklılıklarıyla yasını tutuyordu.

Gece’nin gözleri dolmuştu. “Suyunuz var mı?” diye sordu. Rüzgâr, sakalını kaşıyıp “Şarap var” dedi ve cebindeki şişeyi çıkartıp uzattı. Gece tereddütsüz kafaya dikti şişeyi. İçkiyi şişeden içiyorsanız probleminiz vardır derler... Başka nasıl içebilirdik ki? En iyi dostumuz ölmüştü.

Gezginler her zaman ölümü düşünür ve buna hazırdır. Ölüm melekleri gelir ve şöyle der: “Merhaba, bitti.” Ve gezgin yanıtlar: “Öyle mi? Peki.” Çünkü onun aidiyet ve mülkiyet gibi arzuları yoktur. Dünyaya geldiği

gibi üryan gider. Ancak ölüm kendisinin değil de bir yakınının başına gelmişse, işte o zaman o boşlukla ne yapacağını bilemez.

O an oradan öyle bir gitmek istiyordum ki, insanların ne sevgisi ne de öfkesi engel olabilirdi bana. Dostlarımı da alıp öyle bir gidecektim ki, kimsenin gözyaşı ya da küfrü döndüremeyecekti beni. Ve böylece kurtaracaktım ruhumu insanoğlunun pis ellerinden! İnsanın çantası her zaman hazır olmalı; ne zaman nereyi pınlını pırtını toparlayıp terk edeceğin belli olmaz.

İmam son olarak, “Allah’ım!” dedi, “burada yatan kulunun yaşamında çektiği sıkıntıları günahlarına say ve bağışla onu!” Derin bir nefes alıp, “Oh!” dedim içimden. “İşte şimdi yırttın Kerem.” Ardından tekrar “Hadi!” dedim, “gidelim artık.”

“Bugün mü? Hemen mi?” dedi Gece.

“Başka nasıl olabilir ki?” diye bir soruyla yanıtladı onu

Rüzgâr. Döndükleri şaraptan bir yudum da ben aldım. Ardından elimdeki şişeyi Kerem’e doğru kaldırıp, “Şerefine dostum!” diye seslendim ve yola koyulduk.

2

Beş kuruş param yoktu ama cebimde bir çeyrek altın vardı. Onu da önceki gün mezuniyetimde annem vermişti. “Al oğlum!” demişti. “Zor gününde bozdurursun.” Üniversiteyi liseden daha kısa sürede bitirerek ailemi ve akrabalarımı şoke etmiştim. En çok da annem şaşırmıştı bu işe. Zaten nasıl ki doğum günleri tek bir kişi için kutlanırsa, o iğrenç mezuniyet töreni de aslında sadece annem içindi. Aramıştım onu, geldiğinden emin olmak için. Gelmişti. Hem de bir saat öncesinden.

İlk olarak onur öğrencileri çağrıldı sahneye; alkışlar, ısıklıklar içinde ödülleri aldılar. Benim için hepsi okumuş eşeklerden farksızdı! Sonra kepimi fırlattım ve bir daha ne kendi kepimi ne de bir başkasınınkini tuttum. Ah anne! O diplomayı sadece sen mutlu ol diye aldım.

Kendimi bildim bileli öğrenciydim, ancak gerçek okuma ve yazmayı ders kitaplarından değil, sokaktan öğrenmiştim. Çünkü edebiyat derslerinde mesela, tahtada şairlerin doğum ve ölüm yılları arasına kısacık bir çizgi çekerlerdi, ancak bize onların hangi dertler yüzünden öldüklerini anlatmazlardı. Ya da coğrafya derslerinde dünyanın enlemini boylamını öğretir, ancak kıtalar arasında yapılacak bir yolculuğun o muazzam duygusundan bahsetmezlerdi. Ve tarih derslerinde herkesin kendi ırkı en iyisi, en güzeliydi. Herkes kendi imparatorluk masallarını anlatırdı, ancak kimse savaşların yıkıcılığından söz etmezdi. Hem matematiği de sevmezdim ben! Sayılara değil, sözcüklere güvenirdim. Kimse inandıramazdı beni 2+2'nin 4 ettiğine. Derslerde x'i bulmak yerine düşler kurar ve şiirler karalardım.

Önce üçümüz de bodrum katlarındaki inelerimize uğrayıp sırt çantalarımızı hazırladık –ki bu, hayatta en iyi yapabildiğimiz şeydi. Ardından akşama doğru buluştuk ve altını bozdurduktan sonra en ucuzundan birer şişe şarap kapıp otoyola çıktık.

Araba farları ve yanıp sönen ambulans lambaları yorgun gölgelerimizi asfalta vuruyordu. Yol kenarındaki baş parmaklarımızı otostop için göğe kaldırdık. –Bu da hayatta yapabildiğimiz en iyi ikinci şeydi–. Kısa süre sonra bir tır durdu. Koşarak yanına gittik; şoföre teşekkür ettikten sonra Rüzgâr ve Gece tırın arkasına geçti, ben de ön koltuğa oturdum. Ardından tır yeniden hareketlendi ve yola koyuldu.

Kaçınılmaz soru şoförden geldi: “Nereye gidiyorsunuz?”

“Valla bilmiyorum,” dedim. “Fark etmez.”

Normalde otostop çekiyorsan, kafanda önceden belirlediğin yere en yakın yolda iner ve oradan başka bir araca atlayıp devam edersin. Ancak biz varmak için değil, gitmek için çıkmıştık yola. Kısa bir sessizlikten sonra, “Polisten mi kaçılıyorsunuz yoksa?” diye sordu. “Herkesten...” dedim, “hepsinden, her şeyden kaçıyoruz...” Bunun üstüne, hayatı yollarda geçmiş bir adam olarak başka hiçbir şey sormadı. Anlamıştı.

Gece boyunca belli belirsiz bir sürü şehri ardımızda bıraktık. Hâlâ ışığı dertle yanan uykusuz evler gördüm. Yarım bırakılmış inşaatlar, sü-rülmeyi bekleyen tarlalar, sürgünleri bekleyen otel odaları ve bomboş yollar için yanan kırmızı ışıklar arasından, yanımdaki adamın sessizce tırını, evini, sürüşünü dinledim.

Hayal meyal sayıkladım içimden: “Ruhumun kurtuluşunu arıyorum. Ruhumun kurtuluşunu arıyorum. Ruhumun kurtuluşunu arıyorum...” Uzun süredir düşünmekten konuşmıyordum. Kolumu bile kaldıracak gücüm, isteğim yoktu. Bir ay olmuştu kahkaha atmayı. Bir sene geçmişti âşık olmayalı. Haberleri de izlemiyordum artık: En büyük savaş benimdi kendimle yaptığım...

İnsan yaşamaya devam edebilmek için unutmak zorundaydı. Sevdiklerini, bir zamanlar onu sevenleri, düş kırıklıklarını... Ama işte şimdi

Kerem'i düşünmeden edemiyordum. Binlerce kilometre gezmişti, artık orada öylece yatıyordu. Kalbim ağrıyordu düşündükçe... Zihnim hapishanem, zihnim cehennemimdi! Sayıklamaya devam ettim içimden: "Kurtuldun belki de oğlum sen! Kurtuldun artık Kerem! Hiçbir yere gitmek zorunda değilsin artık."

Çoğu kez kendimi iyi hissedebileceğim tek yer yorganın altı oluyordu. Sustukça daha çok yazıyordum. Sanki kocaman bir ormanın ortasında oturup gözlerimi kapatmışım gibi, sesler ve düşünceler belirgin hale geliyordu. Ama emin değildim: Yarayı kapatan yazmak mıydı, yoksa okunmak mı?

En kötü kitabı çok satmış, diğerleri ise hiçbir zaman o kötü başarıyı yakalayamamış bir yazardım ben. İnsanlar bazen yanıma gelip, "Aa siz şu yazar değil misiniz?" diye sorarlardı. Böylece tekrar hatırlamak zorunda kalırdım kendimi. "Evet, galiba, ne yazık ki." Sahiden, kimdi bu siktiğimin yazarı?

Muhafazakâr bir toplumda fahişeler ve uyuşturucularla ilgili romanlar yazmaya başladığım için bazılarında merak, bazılarında ise nefret uyandırmıştım. Biri beni övüyorsa tevazu göstermem, şayet eleştiriyorsa da serinkanlı ve kibar olmam gerekiyordu. Oysa benim içimden her iki gruba da bir tane patlatmak geliyordu! Hem bir insan neden karşıma geçip beni ne kadar sevdiğini anlatırdı ki? Bana aslında acıdığı için mi?

Bir insan nasıl aynaya bakmak zorundaysa, ben de yazmak zorundaydım. Kölelikten özgürlüğe bir adım atmak istenciyle, çarpışan benliklerimi delik deşik ediyor ve ortaya bir ben çıkartmaya çalışıyordum. Böylece yarasını yalayan bir köpek gibi kendi kendimi iyileştirebilmek için tüm travmalarımı ve zaafılarımı yazdım. Bu itiraf süreci bir tür ayın ve arınma gibiydi benim için. Ancak terapi bu kadarla bitemezdi. Bu yüzden o kâğıt parçalarındaki hikâye ve düşünceleri çekmece-lerde saklamak yerine apaçık günah çıkartırcasına insanların yüzüne fırlattım ki, içimdeki şeytani karanlığın vicdan azabından biraz olsun kurtulabileyim.

Beni tanıyan insanların karşısında çırılçıplak bir savunmasızlık hissine kapılırdım, çünkü benliğimi ifşa edip duruyordum ve saklayabileceğim şeyler gitgide azalıyordu artık. İnsanlar bana en çok yazdıklarımın gerçek olup olmadığını sorarlardı. Yeni fark ediyordum ki, yazdıklarım gerçeğin kendisinden daha gerçekti! Çünkü kitaplarım hem bilincimin –aklımın– hem de bilinçaltımın –gölgemin– birer yansıması olup çıkmıştı. Yani yazdığım her şey gerçek değildi belki, ancak hepsi gerçektir. Sefil yaşamım kâğıda döküldükten sonra bir anda değer kazanmış, hak etmediğim bir ilgiyle budaladan simyacıya –sahte bir kahramana– terfi ettirilmiştim.

Sonralarıysa hakkımda bir linç kampanyası başlatıldı. Tabii bunda medyanın da katkısı büyüktü. Önce ağaçların özgürlüğü, sonra kendi varoluşum için başkaldırdığım bir park direnişinde gözaltına alınmış ve neredeyse terörist diye yargılanmışım. Mevsimler süren mahkemelerin ardından beraat etmişim, ancak hayatım hapishaneye dönüşmüştü. Çünkü haber kanalları öyle bir bahsetmişti ki direnişçilerden, annemi bile inandırmışlardı benim vatan haini bir terörist olduğuma.

Beni en çok yaralayan da buydu işte... Kötü olan yargılanmak değildi. Asıl kötü olan şey, abimin, annemin, komşularımın, berberimin hatta en yakın arkadaşlarımın bile benim haydutun teki olduğumu düşünmeye başlamaları, yanımdan geçtiklerinde başlarını öne eğmeleriydi. Onlara gerçeği göstermeyi denedim, gözlerini yumdular. Anlatmaya çalıştım, dinlemediler. İnsanların sevgileri gibi nefretleri de aşırıydı. Ben de pes ettim. Ve böylece zaten yolda geçen gençliğim, psikolojik bir sürgüne dönüştü.

İlkgençliğim boyunca birçok ülke gezmiş, onlarca şehirde dolanıp yüzlerce sokakta kaybolmuş ve binlerce kez izmarit ezmişim asfaltlarında. Gittiğim ülkelerin saati kaçtı bilmezdim. Öğrenmek de istemezdim. Ah! Tatlı, güzel yalnızlığım benim! Bir gölge gibi tüm o yabancı seslerin ve yazıların arasında aylakça yürümek ve yürümek büyüleyiciydi. Sağır ve dilsiz ederdi beni şehirler. Ve bu özür garip bir şekilde özgürleştirirdi ruhumu. Bana kendi yabancılığımı unutturur, bambaşka bir yabancılık bahşederdi.

Zaten yalnızlar, gittikleri her yerin yabancıdır. Otelde mi kalacaksın? Tek de olsan çoğu kez iki kişilik ödemek zorundasın. Acıktın ve bir restoranda yemek mi yemek istiyorsun? “Bu saatlerde çok yoğunuz ve sadece kalabalık gruplara hizmet veriyoruz.” Yani diyor ki, tek başına bütün bir masayı işgal edip daha çok para kazanmamı engelleme. Ya da bir keresinde kahve içmek için bir kafeye oturmuştum mesela. Önce etrafımda üç koltuk vardı, birinin üstüne sırt çantamı koymuştum. Hemen akbaba gibi üşüşmeye başladılar: “Pardon boş mu bu?” Birkaç dakika içinde tüm koltukları çekip aldılar, gene çırılçıplak kaldım. Eh, gidip bir bira içeyim bari dedim, ama seni tek başına içerken görenler hemen alkolik olduğunu düşünmeye başlıyor. İnsanlar yalnızlara ve balı gibi muamele yaparken, etraftaki gürültülü ve sarhoş kalabalıkları normal karşılıyor.

Artık adım gibi biliyordum bu şehirleri. Banliyölerdeki soğukluğu, sabaha karşı sokaklardaki uyku mahmuru tenhalığı, Avrupa’daki zengin ve heyecansız yaşama karşın Ortadoğu’da melankolik savaş kalıntıları arasında yeni bir yaşam düşleyen yaralıları, Anadolu’daki terk edilmişlik hissini, hepsini, her şeyi... Neyse ki gittiğim her şehirde bir sevgilim oldu da onlar uğurladı beni başka yalnızlıklara... Ödünç kâğıtlar, ödünç kalemler, ödünç insanlar ve sevgililer. İşte yaşamımın özeti.

Gene de yoldaydım işte yeniden ve yeniden. Her yere gidiyordum, dolayısıyla aslında hiçbir yerde olmuyordum. Bir varmışım, bir yokmuşum. Ve şimdi yeni bir günün ilk ışıklarında tek bir şey düşlüyordum: Gökyüzünü görebileceğim bir yere gitmek.

AYTUĞ AKDOĞAN SÜRGÜN

“İnsanların tek bir doğum ya da ölüm tarihi olduğuna inanmıyorum. Bakmayın siz mezar taşlarındaki o rakamlara! İnsan sık sık ölür ve yeniden doğar aslında.”

Aytuğ Akdoğan bir itiraf edebiyatçısı. “Bir insan nasıl aynaya bakmak zorundaysa, ben de yazmak zorundayım” diyerek yola çıkıyor ve günah çıkartmaya başlıyor. Ancak yolda olmak onun için hem büyüleyici hem de pençesinden kurtulamadığı ölümcül bir hastalık gibi. Dolayısıyla yolda karşılaştığı yalnızları, uyumsuzları ya da mültecileri de tüm gerçeklikleriyle yazıyor ve bu sırada kendi yeraltına doğru düşmeye devam ediyor. Peki, insanlar bu kitabı neden okumalı? Çünkü bu ayın ve arınma, nihayet yazarı kendi vicdanı karşısında özgür kılacağı gibi, okuru da kendi gölgesiyle yüzleştirerek iyileştirecektir.

